

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Marjana Vrh

Socialna opora iskalcev zaposlitve na internetu

Diplomsko delo

Ljubljana, 2011

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Marjana Vrh

Mentorica: Izr. prof. dr. Tina Kogovšek

Socialna opora iskalcev zaposlitve na internetu

Diplomsko delo

Ljubljana, 2011

Zahvaljujem se mentorici prof.dr. Tini Kogovšek za vodenje in vse strokovne nasvete pri izdelovanju diplomske naloge. Iskreno se zahvaljujem tudi svoji družini, ki mi je omogočila študij in me tekom študija spodbujala.

Socialna opora iskalcev zaposlitve na internetu

Diplomska naloga temelji na preučevanju socialne opore iskalcev zaposlitve na internetu, saj z naraščanjem dostopnosti in uporabe interneta, narašča tudi povpraševanje po socialni opori na spletnih socialnih omrežjih. Ker tip ponujenih delovnih mest ni skladen z izobrazbeno strukturo, je iskanje zaposlitve na trgu delovne sile naporno in stresno. Iskalci zaposlitve se srečujejo z mnogimi težavami, kot je npr. zavrnitev zaradi premalo izkušenj ali zaradi starosti, zato potrebujejo pomoč, nasvete in spodbudo. Zaradi nezadostnih informacij ali premalo izkušenj, jim njihovi sorodniki in znanci ustrezne socialne opore ne morejo vedno nuditi, zato se obrnejo po pomoč na razne spletne skupnosti. S pomočjo analize ugotavljam, da iskalci zaposlitve iščejo na spletnih forumih emocionalno in informacijsko oporo. Ne samo, da iščejo socialno oporo, prav tako izkažejo razumevanje za stiske ostalih uporabnikov foruma in jih spodbujajo. Pomembno je poudariti, da se iskanje socialne opore ne razlikuje glede na spol, tako moški kot ženske iščejo in dajejo emocionalno in informacijsko oporo.

Ključne besede: socialna opora, socialno omrežje, spletni forum, iskanje zaposlitve.

Social support of jobseekers on the internet

The thesis is based on the study of social support for job seekers on the internet, because of increasing availability and use of the internet, is also increasing demand for social support in online social networks. As the type of employment offered is not consistent with the educational structure, the search for employment in the labor market is difficult and stressful. Job seekers are faced with many problems, such as. rejection due to lack of experience or inappropriate age, they need help, advice and encouragement. Because of insufficient information or lack of experience, their relatives and acquaintances can not always provide adequate social support, so they turn to for help in various online communities. With the analysis I conclude, that job seekers are looking at online forums for emotional and informational support. Not only do they seek social support, also show understanding for the distress of other forum users and encourage them. It is important to emphasize that the search for social support does not differ by gender, both men and women seek and provide emotional and informational support.

Key words: social support, social network, web forum, job seeking.

Kazalo vsebine:

1	UVOD.....	7
2	Socialna opora.....	8
2.1	Opredelitev socialne opore.....	8
2.2	Vrste socialne opore.....	9
2.3	Modeli za merjenje socialne opore.....	11
2.3.1	Model socialne opore kot transakcijskega procesa.....	12
2.4	Socialna opora na internetu.....	14
2.5	Raziskava Omrežja socialnih opor prebivalstva Slovenije.....	16
3	Spletna omrežja.....	17
3.1	Kibernetski prostor.....	17
3.1.1	Razvoj spletnih omrežij.....	18
3.2	Opredelitev socialnega omrežja.....	19
3.3	Spletni forumi.....	21
3.4	Raziskava Spletne skupnosti 2010.....	23
4	Iskanje zaposlitve na internetu.....	25
4.1	Metode za iskanje zaposlitve.....	25
4.2	Virtualni trg delovne sile.....	27
4.3	Kadrovanje preko interneta ali e-kadrovanje.....	29
4.3.1	Zaposlitveni portali.....	30
5	Raziskovalno vprašanje in metodologija.....	32
5.1	Predstavitev spletnih portalov.....	32
5.1.1	Zaposlitev.net.....	32
5.1.2	Dela.si.....	34
6	Empirična študija.....	36
6.1	Podrobnejša analiza spletnih forumov.....	38
6.1.1	Emocionalna opora.....	38
6.1.2	Informacijska opora.....	40
7	SKLEP.....	42
8	Literatura.....	43

Kazalo slik:

Slika 5.1: Spletna stran foruma Zaposlitev.net	34
Slika 5.2: Spletna stran foruma Dela.si.....	35

Kazalo tabel:

Tabela 3.1: Poznavanje in pogostost obiskovanja spletnih skupnosti med rednimi uporabniki interneta	24
Tabela 4.1: Metoda iskanja zaposlitve.....	27

1 UVOD

V današnjem času, v času informacijsko komunikacijske tehnologije, večina posameznikov preživi na internetu veliko časa. Po podatkih SURS in RIS¹ je v prvi polovici leta 2008 v Sloveniji internet uporabljalo kar 63% vprašanih v celotni populaciji. Marsikomu je virtualni svet postal pomemben del življenja, nekateri ga uporabljajo za službene namene, nekateri za zabavo, veliko oseb pa se na internet zateče po pomoč ali oporo. Na raznih spletnih omrežjih, kjer se posamezniki lahko prek komunikacijskih orodij pogovarjajo in navezujejo stike, lahko zasledimo več vrste socialne opore.

Tudi iskalci zaposlitve se pogosto zatekajo po pomoč in oporo na internet. Zaposlitvene agencije so ustvarile svoje spletne portale, na katerih nudijo razne storitve, s katerimi pomagajo posameznikom pri iskanju zaposlitve, hkrati pa nudijo pomoč tudi ponudnikom delovnih mest. Nastal je virtualni trg delovne sile, kateri je preprost, učinkovit in brezplačen. Na spletnih portalih imajo uporabniki možnost uporabe foruma, tako lahko postavljajo vprašanja, nudijo odgovore, izmenjujejo izkušnje in mnenja. Pogosto se zatekajo po socialno oporo, kar je tudi tema naše naloge.

V nalogi me bo zanimalo, katere vrste socialne opore je moč zaslediti na zaposlitvenih forumih in ali vpliva spol na vrsto socialne opore. V nalogi bi bilo dobro raziskati socialno oporo tudi glede na starost in izobrazbo, vendar uporabniki teh podatkov ne razkrivajo na forumih, predstavljajo se le z vzdevki, pod vzdevkom pa navadno piše tudi spol osebe. Raziskala bom tudi, ali se uporabniki družijo izven virtualnega sveta, torej v resničnem življenju, ter kateri uporabniki foruma, iskalci ali ponudniki zaposlitve največ posegajo po socialnih oporah in po katerih?

¹ Podatki so bili zbrani z reprezentativno telefonsko anketo v mesecih junij/julij 2008, vprašalnik RIS-DCO. Anketiranih je bilo 878 posameznikov v starosti od 10 do 75 let. V anketi SURS, ki je potekala med marcem in majem 2008, je bilo vključenih 2.504 oseb starih od 10 do 74 let. Anketiranje je potekalo osebno na terenu s pomočjo telefonskega anketiranja.

Naloga je sestavljena iz dveh delov, teoretičnega in empiričnega. V teoretičnem delu, se bom osredotočila na socialno oporo, spletna omrežja ter iskanje zaposlitve na internetu. Natančneje bom opredelila socialno oporo na splošno in na internetu ter definirala različne vrste le-te, predstavila pa bom tudi metode raziskovanja. Za raziskavo socialne opore na internetu je pomembna seznanitev s spletnimi omrežji, zato bom predstavila njihov nastanek in delovanje. V zadnjem delu se bom osredotočila na iskanje zaposlitve, predstavila metode iskanja zaposlitve in natančneje opredelila virtualni trg zaposlovanja. V drugem delu naloge bom najprej predstavila zaposlitvena portala, katera bom analizirala ter skušala s pomočjo analize forumov odgovoriti na raziskovalna vprašanja. Za metodo boma izbrala opazovanje brez udeležbe in tako pregledala forumska sporočila v obdobju 2006 do 2011. V zaključku bom predstavila naše ugotovitve ter jih skušala tudi razložiti.

2 SOCIALNA OPORA

2.1 Opredelitev socialne opore

Študije, ki preučujejo socialno oporo, so danes predvsem »interdisciplinarne in zelo kompleksne« (Hlebec in Kogovšek 2004, 15). Začetek preučevanja oz. raziskovanja socialne opore se je začelo v sedemdesetih letih 20. stoletja. To je bil dejanski začetek sistematičnega raziskovanja socialne opore, raziskovanje je izhajalo »iz domneve o pozitivnih učinkih povezanosti v omrežje socialnih odnosov na psihično in fizično zdravje posameznika« (Hlebec in Kogovšek 2004, 15). Začetek raziskovanja socialne opore so zaznamovali Cobb (1976), Cassel (1976) in Caplan (1974), njihove predpostavke so temeljile na epidemoloških raziskavah in klinični medicini, prav tako so tudi »postavili temelje modernemu interdisciplinarnemu raziskovanju socialne opore« (Hlebec in Kogovšek 2004, 15). Vsi trije raziskovalci so izhajali predvsem iz emocionalnega vidika opore, namreč zgodnejše opredelitve socialne opore so poudarjale pretežno emocionalno razsežnost socialne opore, »torej socialne opore kot občutka pripadnosti in sprejetosti ter skrbi pri pomembnih drugih« (Hlebec in Kogovšek 2004, 15), s svojimi ugotovitvami so tudi pomembno vplivali na razvoj preučevanja tega področja (povzeto po Hlebec in Kogovšek 2004).

Ena izmed definicij socialne opore temelji na predpostavki, da je socialna opora vedenje, ki posamezniku pomaga, da se spoprime s težavami in da razvije nove sposobnosti. Če poskušamo torej konkretno ugotoviti in klasificirati oporno vedenje in se odmakniti od abstraktnih diskusij, pridemo do ugotovitve, da je taka definicija krožne narave. Opornega vedenja ne moremo klasificirati kot »oporno ali ne-oporno« oziroma definirati »ali je neka interakcija oporna, ne da bi opazovali njenih posledic« (Aljukić 2009, 7). Določena vedenja, ki na prvi pogled dajejo vtis kot oporna, empatična ter razumevajoča, so lahko pod določenimi pogoji ravno obratna (Wilcox in Vernberg v Aljukić 2009, 7).

Novejše opredelitve socialne opore, ki so jih utemeljili House (1981), Vaux (1988, 1992) in Burkeson e tal. (1994), pa poudarjajo, da je socialna opora tudi zapleten interakcijski in komunikacijski proces med posamezniki. »Ključni pomen socialne opore, ki je v skladu z omenjenimi opredelitvami socialne opore, je v njegovih pozitivnih emocionalnih funkcijah« (Hlebec in Kogovšek 2004, 17). V nadaljevanju bomo predstavili vrste socialne opore, katere bomo tudi v empiričnem delu raziskovali.

2.2 Vrste socialne opore

Pri preučevanju socialne opore je najpomembnejše jo razdeliti na različne dimenzije oziroma razsežnosti. Na osnovi teoretičnih opredelitev in empiričnih študij se je sčasoma oblikoval relativen konsenz, po katerem lahko dimenzije oziroma vrste socialne opore uvrstimo v štiri večje skupine (Vaux 1988; Cauce in drugi 1990; Walker, Wasserman in Wellman 1994; Wan, Jaccard in Ramey 1996 v Hlebec in Kogovšek 2003, 106–107):

1. Instrumentalna opora:

Instrumentalna opora oziroma večkrat uporabljena materialna opora se nanaša na posojanje denarja, stvari, oblek, pomoč pri hišnih opravilih, torej na pomoč v materialnem smislu (Hlebec in Kogovšek 2003). »Instrumentalno oporo v večji meri izmenjavajo posamezniki z ekstravertnim tipom osebnosti kot tisti z odprtim« (Aljukić 2009, 24);

2. Informacijska opora:

Informacijska opora se nanaša na informacije, ki jih anketiranec ponavadi potrebuje ob spremembi, ki bi v večji meri vplivala na njegovo življenje, npr. ob selitvi, zamenjavi

službe ali iskanju nove službe (Hlebec in Kogovšek 2003), informacijska opora je odvisna tudi od življenjskega obdobja, v katerem se oseba nahaja, namreč najstniki potrebujejo informacijsko oporo sošolcev in prijateljev, mladi, ki se želijo osamosvojiti iščejo prvo zaposlitev in stanovanje, ipd., starostniki pa potrebujejo informacijsko oporo v zvezi z zdravjem (Pintar 2009, 25);

3. Emocionalna opora:

Emocionalna opora pomeni kakršna koli pomoč ob večjih ali manjših življenjskih krizah, npr. pomoč ob smrti bližnjega, ob ločitvi, pri raznih težavah v družini ali na delovnem mestu ipd.) (Hlebec in Kogovšek 2003). Emocionalni vidik opore, kot je že zgoraj omenjeno, je bil izhodišče za vse nadaljnje raziskave na področju raziskovanja socialne opore. Če še enkrat poudarim, emocionalen vidik opore temelji na socialni opori »kot občutku pripadnosti in sprejetosti ter skrbi pri pomembnih drugih« (Hlebec in Kogovšek 2004, 15);

4. Druženje:

Druženje je zadnja dimenzija socialne opore in predstavlja socialno oporo v obliki neformalnega občasnega druženja, kot so izleti, medsebojno obiskovanje, obiskovanje kina ipd.) (Hlebec in Kogovšek 2003). Kohen in Wills (v Bojnec 2009, 20) definirata druženje kot preživetje prostega časa z drugimi.

Wellman in Wortley (v Kogovšek in drugi 2003) ugotavljata, da obstaja določena stopnja specializacije članov omrežja glede na razsežnost socialne opore. Vrsta oziroma razsežnost socialne opore je predvsem odvisna od značilnosti odnosa, odvisna pa je tudi od značilnosti samih članov omrežja. Ponudniki emocionalne opore in druženja so v veliki meri najbližje osebe, kot npr. partner, najbližji sorodniki in najtesnejši prijatelji, za razliko od teh dveh socialnih opor pa so v veliki meri ponudniki instrumentalne in informacijske bolj oddaljene osebe, kot npr. znanci, sodelavci, sosedje... Ženske so najpogostejši ponudniki emocionalne opore, tako osebam ženskega spola, kot osebam moškega. Praviloma se pa ne obračajo po emocionalno oporo k osebam moškega spola (Wellman in Wortley v Kogovšek in drugi 2003).

2.3 Modeli za merjenje socialne opore

Zgoraj sem že definirala koncept socialne opore, sedaj pa bom predstavila še nekatere modele socialne opore, ki predstavljajo nek teoretičen okvir za merjenje socialne opore.

Že Durkheim, sociološki klasik, je izražal interes za socialno oporo prebivalstva, vendar pa so bile osnove za raziskovanje oblikovanje šele v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja (Caplan, Cassel, Cobb v Novak Pešec 2003). Predvsem zgodnejše definicije socialne opore so poudarjale emocionalno razsežnost, torej, socialne opore kot občutka pripadnosti ter sprejemanja in skrbi s strani pomembnih drugih. Zadnje definicije oziroma opredelitve socialne opore pa poudarjajo, da je socialna opora tudi interakcijski in komunikacijski proces med ljudmi (Novak Pešec 2003).

V Hlebec in Kogovšek (2004) so naštet in definirani štirje modeli socialne opore. Prvi model je *Model splošnih učinkov in model opore kot zaščite* in je definiran kot model splošnih učinkov socialne opore na kakovost vsakdanjega življenja posameznika ter kot model, ki poudarja zaščitno vlogo socialne opore pred stresom. Drugi model je *Model percipirane in model dobljene opore*, le-ta razločuje med konkretnimi dejanji opore in percepcijo prejete opore s strani prejemnika. Tretji model, *Model socialne opore kot transakcijskega procesa*, predstavi socialno oporo kot koncept višjega reda, kot kompleksen proces izmenjav med posameznikom in njegovim omrežjem, ki poteka v nekem konkretnem okolju. Zadnji, četrti model, *Model socialne integriranosti*, je model, ki socialno oporo umesti v koncept socialne integracije in metodo analize socialnih omrežij (povzeto po Hlebec in Kogovšek 2004).

Vsi štirje modeli uporabljajo križanje različnih pristopov, socioloških in socialno psiholoških ter so bolj ali manj parcialni v obravnavanju izbranih problemov. Pri izbiri modela moramo biti pozorni na vsebino in namen raziskovalnega problema (Hlebec in Kogovšek 2003).

Za mo model, v katerem preučujem socialno oporo na internetu, je najbolj primeren Model socialne opore kot transakcijskega procesa, zato ga bom bolj podrobno predstavila

v nadaljevanju. Prav tako moram poudariti, da je »po eni strani zelo abstrakten in konceptualno zahteven. Po drugi strani pa je izjemno dobro operacionaliziran v treh elementih - virih, oblikah in subjektivni oceni socialne opore« (Hlebec in Kogovšek 2004). Zaradi teh lastnosti je pogosto uporabljen kot konceptualen in operativen okvir v empiričnih raziskavah socialne opore.

2.3.1 Model socialne opore kot transakcijskega procesa

Glede na vsebino raziskovalnega problema, to so sporočila v spletnih forumih, in namen raziskovalnega problema, ki je ugotoviti, katere vrste socialne opore najdemo na spletnih forumih o iskanju zaposlitve in katera je najpogostejša, bom za raziskovanje uporabila model socialne opore kot transakcijskega procesa.

Današnje raziskovanje socialnih opor je usmerjeno na široko področje družbenih odnosov, ki potekajo od integracije znotraj manjših skupnosti do vezi v širšem družbenem omrežju. Kompromis integracijskega in intimnega pristopa predstavlja preučevanje socialnih omrežij, ki se usmerja na merjenje različnih odnosov, v katere vstopa posameznik v svojem okolju (Novak Pešec 2003).

Vaux (v Hlebec in Kogovšek 2004) je postavil eno najboljših in najbolj celovitih opredelitev socialne opore kot kompleksnega pojma višjega reda. Model socialne opore kot transakcijskega procesa obravnava oporo kot »kompleksen stalen transakcijski proces med osebo in njegovim/njenim omrežjem«, te transakcije pa »potekajo znotraj spreminjajočega se ekološkega konteksta« (Vaux v Hlebec in Kogovšek 2004).

Na tako kompleksen stalen transakcijski proces med osebo in njegovim/njenim omrežjem vpliva cela vrsta dejavnikov, ki delujejo znotraj tega procesa. Pomembno je poudariti osebne dejavnike (npr. vedenje, osebnostne značilnosti) in kontekstualen (stresne okoliščine, značilnosti omrežja, vrste socialnih vlog ipd.) (povzeto po Hlebec in Kogovšek 2004).

Vaux (v Hlebec in Kogovšek 2004) tako socialno oporo deli na tri osnovne elemente: vire socialne opore, oblike socialne opore ter posameznikovo subjektivno zaznavo oziroma oceno virov in oblik socialne opore. Te tri elemente povezuje kompleksna dinamika procesov izmenjave in komuniciranja med posameznikom in njegovim socialnim okoljem. V Vauxovi klasifikaciji viri predstavljajo del socialnega omrežja, na katerega se posameznik obrača po pomoč ali oporo (ali ki to pomoč nudi sam od sebe), v našem primeru je socialno omrežje forum iskalcev zaposlitve. »Ponavadi se predpostavlja, da so ta omrežja relativno stabilna tako po velikosti kot po sestavi, razen v obdobjih življenjskih prehodov in večjih sprememb (npr. prehod iz nižje v višjo stopnjo šolanja, poroka, ločitev, hujša nesreča, izguba delovnega mesta, upokojitev)«, v našem primeru iskanje zaposlitve (Hlebec in Kogovšek 2004).

Hlebec in Kogovšek (2004) sta ugotavljali konstrukte socialne opore. Njuna definicija pravi, da so prvi element konstrukta socialne opore

značilnosti omrežja (struktura, sestava, in kakovost odnosov v njem) in vplivajo na vrednost tega omrežja – njegovo občutljivost, dostopnost in zmožnost kot vira opore. Vendar pa lahko tudi odnosi, ki so na splošno in praviloma učinkovit vir opore, v konkretni situaciji ustrezno oporo ponudijo ali pa tudi ne. Krizna situacija lahko zajame vse ali večji del intimnih članov omrežja, ki bi sicer lahko pomagali, a ker so sami preveč čustveno vpleteni, je njihova opora lahko neučinkovita. Oblike socialne opore – kot drugi element konstrukta socialne opore – so specifična dejanja oziroma vedenja, ki se vsaj večinoma priznavajo kot dejanja z namenom pomoči posamezniku, bodisi spontano bodisi na prošnjo za pomoč. Kljub dobrim namenom dejanja opore nujno ne pomagajo ali niso percipirana kot oporna. Tretji element socialne opore predstavlja posameznikova subjektivna zaznava socialne opore. Je ocena prisotnosti, zadostnosti in kakovosti te opore (večinoma zadovoljstvo z oporo, pa tudi občutka pripadnosti, občutka, da drugi skrbijo za osebo ipd.). Je neke vrste indikator kakovosti delovanja in izpolnjevanja namena socialne opore (Hlebec in Kogovšek 2004).

2.4 Socialna opora na internetu

V zadnjih nekaj letih je uporaba interneta zelo hitro porasla, z rastjo uporabe pa pridobiva vse pomembnejšo vlogo v procesu dajanja in sprejemanja socialne opore. V poglavju bom predstavila delovanje in uporabo interneta ter njegovo vlogo pri iskanju socialne opore.

Rast interneta je Oblak (2002) obrazložila z inovacijo Svetovnega spleta (World Wide Web - WWW). Definirala ga je kot »glavni vpliv, ki določa in spremlja to spremembo iz "stanja narave" v času "izgube nedolžnosti" . S svojo grafično prefinjenostjo je WWW spremenila uporabo kibernetnega prostora in kar je najpomembnejše, predstavila nove storitve (Oblak 2002, 76). Z vstopom na svetovni splet in prek njega družbeno, politično ali kulturno delovati dobi internet neke nove pomembne razsežnosti, lahko ga smatramo za družben in kulturni fenomen. Prav tako ima splet tudi medijsko vlogo, ima namreč funkcijo medijskega posrednika med družbenimi akterji, ki se prek svojih spletnih mest predstavljajo navzven in tistimi, ki nanj bolj ali manj naključno in bolj ali manj pogosto stopajo kot njegovi uporabniki (Oblak in drugi 2005).

V raziskavi Uporaba interneta – primerjava RIS – SURS 2008², ki je bila opravljena o uporabi interneta v Sloveniji (RIS) v okviru Centra za metodologijo in informatiko Fakultete za družbene vede v Ljubljani, so predstavljeni rezultati uporabe interneta v Sloveniji. Po podatkih SURS in RIS je v prvi polovici leta 2008 do interneta že dostopalo 64% oseb v populaciji 10-75 let, podatki so pokazali, da v Sloveniji internet uporablja 63% vprašanih v celotni populaciji. Med moškimi je 71% takih, ki uporabljajo internet, medtem ko je med ženskami delež uporabnic nekoliko nižji (57%).

² Podatki so bili zbrani z reprezentativno telefonsko anketo v mesecih junij/julij 2008, vprašalnik RIS-DCO. Anketiranih je bilo 878 posameznikov v starosti od 10 do 75 let. V anketi SURS, ki je potekala med marcem in majem 2008, je bilo vključenih 2.504 oseb, starih od 10 do 74 let. Anketiranje je potekalo osebno na terenu s pomočjo telefonskega anketiranja.

Pozitivno usmerjene raziskave poudarjajo predvsem povezovanje posameznikov v kontekstu individualizirane družbe. Prednost forumov in različnih portalov naj bi tako bila predvsem v časovni in prostorski neodvisnosti, ki jo omogoča internet (Omerzu 2009, 25).

Wellman pravi, da internet ne samo povečuje neodvisnost, ampak zmanjšuje tudi komunikacijske prepreke, posledično pa to pomeni nova poznanstva ali celotno spremembo že obstoječega socialnega omrežja posameznika (v Hlebec in drugi 2006, 10). Ena izmed funkcij interneta naj bi bila omogočanje večjega omrežja ter možnosti pogostejših srečanj, prav tako naj bi posameznik tudi namenjal več časa družbenim odnosom. Vendar večina raziskovalcev zagovarja pesimističen pogled vpliva interneta na družbene odnose in posledično socialno oporo (Omerzu 2009).

Putnam (v Hlebec in drugi 2006, 11) je prepričan, da so virtualni družbeni odnosi veliko bolj šibki in manj dragoceni kot pri neposrednem komuniciranju (angl. *face-to-face*). Leung pravi, da so vezi šibkejše, površinske in jih zato lahko hitro prekinemo (v Hlebec in drugi 2006, 11). Socialna opora se zaradi računalniško posredovane komunikacije, kjer je odsoten verbalni stik, zmanjša (Coget v Hlebec in drugi 2006, 11).

Baym in drugi (v Hlebec in drugi 2006, 27) pravijo, da uporaba interneta ne prinaša radikalnih sprememb v strukturi in karakteristiki družbenih odnosov. Vseeno se zdi, da v še tej zgodnji fazi razvoja interneta so največji koristniki interneta deprivilegirane skupine. Ljudje, ki pogosto uporabljajo internet za druženje, iskanje zabave in iskanje informacij, so prav tako deležni dodatne socialne opore. Pomembno je poudariti, da osebe, ki dejansko iščejo »socialno oporo na internetu, so tisti, ki internet uporabljajo zelo pogosto, vendar kljub temu tem ljudem internet ni glavni vir socialne opore, temveč le dodaten vir informacij ter drugih oblik emocionalne opore« (Hlebec in drugi 2006).

2.5 Raziskava Omrežja socialnih opor prebivalstva Slovenije

Pri raziskovanju socialne opore iskalcev zaposlitve na internetu si bom pomagala z raziskavo Omrežja socialnih opor prebivalcev Slovenije, da bom dobila okvirno sliko socialne opore v Sloveniji in tako tudi vedela, kaj iskati na forumih iskalcev zaposlitve.

Raziskava Omrežja socialnih opor prebivalcev Slovenije je bila izvedena v letu 2002 s ciljem pridobiti ustrezne informacije o dostopu prebivalcev Slovenije do različnih socialnih opor, pri čemer je bil poudarek na raziskovanju značilnosti omrežij socialne opore še posebej ranljivih družbenih skupin, kot so starejši, ljudje z gibalnimi težavami, ljudje, ki živijo v eno-starševskih družinah, ljudje, ki živijo sami, ljudje, ki živijo v gospodinjstvih z nizkimi prihodki in drugi. Raziskavo sta izvajala Center za metodologijo in informatiko in Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo v sodelovanju s CATI centrom. Informacije, pridobljene s pomočjo te raziskave, so izredno pomembne za socialno politiko, saj kažejo na potencialno ogroženost določenih skupin prebivalstva, kar pomaga pri načrtovanju prihodnjih ukrepov (Dremelj in drugi 2004).

Podatki so bili zbrani telefonsko z računalniško podprtim anketiranjem med februarjem in aprilom 2001 na osnovi slučajnostnega izbora iz telefonskega imenika Slovenije. Slučajnostni vzorec je vključeval 5013 oseb, starejših od 18 let, ki so skupaj imenovali 32.400 članov oziroma alterjev omrežja. Nekoliko večji delež predstavljajo ženske (50,7%), skoraj polovica anketirancev (49,2%) je zaposlenih za polni delovni čas, nekaj več kot 24% predstavljajo upokojenci, 12% dijaki oziroma študenti, nezaposlenih pa je skoraj 6%. Za našo raziskavo so predvsem pomembni slednji, saj nas zanima emocionalna opora med nezaposlenimi oziroma bolj natančno med iskalci zaposlitve, vendar na internetu (Dremelj in drugi 2004).

V raziskavi so ugotavljali, kolikšna je povprečna velikost omrežja posameznikov v Sloveniji in ugotovili, da je največja v primeru družjenja (nekaj več kot 4 osebe), sledijo omrežja emocionalne opore, ta je potrebno poudariti tudi v tej nalogi, in manjše materialne opore, kjer je povprečje alterjev oziroma članov omrežja nekoliko manjše od dva. Najmanjša omrežja imajo posamezniki pri finančni opori, saj so za vprašanje *Na koga bi se obrnili, da vam posodi večjo vsoto denarja?* v povprečju navedli le 1,3 člane

omrežja oziroma alterje. Manjša omrežja se kažejo še pri večji materialni opori, kjer je maksimalno navedeno število oseb v omrežju najmanjše, torej 11 alterjev (Dremelj in drugi 2004).

Ženske imajo v povprečju večje omrežje emocionalne socialne opore kot moški. Razlike v velikosti omrežij posameznih dimenzij socialne opore se še izrazito pokažejo pri druženju in opori v primeru bolezni, kjer imajo ženske večja omrežja kot moški. Najmanjše omrežje emocionalne opore imajo stari od 35 do 44 let, največje pa od 18 do 24 let, glede na izobrazbo pa imajo v povprečju večje omrežje najvišje izobražene osebe. V primerjavi s poročenimi, ločenimi in osebami, ki živijo v izven-zakonski zvezi, imajo samske in ovdovdele osebe dosti večje omrežje emocionalne opore. Glavni vir emocionalne opore so partnerji, velik delež pa v socialnem omrežju predstavljajo tudi prijatelji. Poleg partnerjev in prijateljev, večji delež omrežja emocionalne opore predstavljajo tudi člani ožje družine, npr. brat, sestra, mama, oče (Dremelj in drugi 2004).

3 SPLETNA OMREŽJA

3.1 Kibernetiski prostor

Spletna skupnost je definirana kot socialno omrežje v kibernetickem prostoru (Lin v Lin in drugi 2001).

Internet, trenutno najbolj popularno omrežje računalniških mrežnih povezav, predstavlja bogato in kompleksno komunikacijsko okolje, ki se še razvija. Internet je specifičen, mednarodno uveljavljen termin za opis računalniško podprtega komunikacijskega omrežja, ki ga sestavlja neskončna veriga povezanih računalnikov, ki med seboj izmenjujejo informacije in podatke (Oblak in Petrič 2005, 53).

Spletna omrežja oz. spletne skupnosti konstruirajo posamezniki in skupine posameznikov – prek elektronske pošte, klepetov... - prav tako tudi neformalne in formalne organizacije z namenom izmenjave, vključujoče vire transakcije in odnosa

okrepiteve. Spletna omrežja so postala velika avenija komunikacij v globalnem svetu že v zgodnjih devetdesetih letih (Lin in drugi 2001).

3.1.1 Razvoj spletnih omrežij

Osebnih računalnikov so se začeli pogosteje uporabljati v podjetjih in domovih po vsem svetu v obdobju poznih 1970ih let do zgodnjih 1980ih let. Njihova prisotnost in prodornost je prehitela številne druge komunikacijske proizvode v Severni Ameriki, Evropi in v Vzhodnoazijskih državah. Zanimiv podatek je podal Steven Landefeld, ki je bil objavljen 17. marca 1999 v USA Today, da so v letu 1997 v Združenih državah Amerike potrošniku kupili več osebnih računalnikov kot avtomobilov. Paul Otellini z Intel Architecture Group Business je ugotovil, da je v letu 2000 prodaja osebnih računalnikov presegla prodajo televizij na svetovnem trgu. Znano dejstvo pa je, da je prodaja osebnih računalnikov presegla prodajo televizijskih sprejemnikov že leta 1998 v Avstraliji, Kanadi, na Danskem in v Koreji. V letu 1999 je v ZDA imelo 50% gospodinjstev že osebni računalnik in 30% njih je že uporabljalo splet (Metcalf 1999 v Lin in drugi 2001, 212).

Glede na dramatično rast spletnih omrežij lahko postavim temeljno vprašanje: *Ali spletna omrežja proizvajajo tudi socialni kapital?* V resnici smo priča revolucionarnemu dvigu socialnega kapitala, katerega predstavljajo spletna omrežja. Pravzaprav smo priča novemu obdobju, v katerem bo socialni kapital kmalu nadomestil osebni kapital v pomenu in učinku (Lin in drugi 2001, 214–215).

Spletna omrežja zagotavljajo socialni kapital v smislu, da jih opravljajo viri, ki presegajo namene informacij. Primer je E-poslovanje. Veliko spletnih strani ponuja brezplačne informacije, vendar te strani vsebujejo reklamne oglase, katerih predpostavka je, da vabijo uporabnika k nakupu določenega blaga ali storitev. Prav tako zagotavljajo spodbude za motivacijo uporabnikov, da sprejmejo ukrepe. Internet predstavlja tudi možnosti za izmenjavo in možne oblike kolektivov (Fernback 1997, Jones 1997, Watson 1997 v Lin in drugi 2001, 15). Te virtualne povezave omogočajo uporabnikom povezovanje z drugimi uporabniki brez časovnih in prostorskih omejitev. Dostop do informacij z namenom interaktivnega objekta, naredi spletna omrežja ne samo bogata v

smislu socialnega kapitala, ampak tudi pomembno investicijo za udeleženceve namenske ukrepe, tako na trgih proizvodnje in potrošnje (Lin in drugi 2001, 215).

Glede na vse večjo dostopnost poceni naprav in vedno rastoče mrežne zmogljivosti, ki presegajo prostor in čas, se soočamo z novim obdobjem socialnih omrežij v obliki globalnih vasi. Globalizacija spletnih omrežij je dvorezen meč. Bolj kot kdaj koli prej se večja razlike med bogatimi in revnimi, namreč nimajo vsi dostopa do kapitala, ki je vgrajen v ta spletni prostor. Zaradi socialnih omejitev, kot so pomanjkanje izobrazbe in znanja tujih jezikov, ekonomskih omejitev, kot so zmožnost pridobivanja osebnih računalnikov in dostopa do komunikacijske infrastrukture, ter političnih omejitev je dostop do računalnikov in drugih naprav ter interneta še vedno neenakomerno porazdeljen (Lin in drugi 2001, 215–216).

»Dostop do brezplačnih virov informacij, podatkov ter drugih akterjev je ustvaril rastoč splet in družbeni kapital z neprimerljivo hitrostjo. Omrežja so široka, a hkrati tudi intimen prostor« (Lin in drugi 2001, 216). V različnih socialnih omrežjih posamezniki lahko najdejo široko paleto informacij, nasvetov, če gremo še v podrobnosti, lahko najdejo različne vrste socialne opore.

3.2 Opredelitev socialnega omrežja

Socialno omrežje je v osnovi definirano kot specifičen tip odnosov, ki povezujejo niz oseb, predmetov ali dogodkov (Mitchell v Knoke in Kuklinski 1982, 12).

Iglič (v Novak 2003) je ugotovila, da se lahko raziskovanje socialnih omrežij umesti v pozna osemdeseta leta prejšnjega stoletja. V tistem obdobju so jih poimenovali »socialne mreže«, njihov koncept in empirika sta izvirala iz drugih virov in drugače usmerjenih anketnih raziskovanj, kot danes. Podatkovni viri, potrebni za raziskovanje značilnosti socialnih omrežij, so bili omejeni v svoji namembnosti (Novak Pešec 2003).

Različni tipi relacij definirajo različna omrežja, tudi takrat, ko veljajo za identične nize elementov, torej oseb, predmetov ali dogodkov. Tem elementom rečemo tudi akterji

oziroma vozlišča in posedujejo attribute, kateri identificirajo člane istega ekvivalenčnega razreda za namene utemeljiti omrežje relacij med njimi. Relacije so lastnosti, ki se pokažejo, ko opazujemo dve ali več enot skupaj. Če opazujemo posamezne enote, govorimo o različnih povezavah ali vezeh med njimi, če pa govorimo o omrežju kot celoti, uporabljamo za opis povezav med vsemi enotami izraz relacija. Del omrežja so le tiste povezave oziroma relacije, katere so dejansko prisotne. Omrežna struktura je tista, ki pokaže sestavo trenutnih in odsotnih povezav med omrežnimi akterji. Jedro teoretičnega problema v analizi omrežij je obrazložiti pojav različnih struktur, pri tem pa upoštevati različne povezave do drugih akterjev. Relacije med akterji imajo vsebino in obliko, dva osnovna pogleda oblike odnosov sta (a) intenzivnost ali moč povezave med dvema akterjema in (b) nivo skupnega vključevanja v iste aktivnosti (Knoke in Kuklinski 1982, 12–15).

Knoke in Kuklinski (1982) sta naštel najpogostejše tipe vsebine relacij:

- *Transakcijske relacije* so tisti odnosi, kjer si akterji izmenjujejo kontrolo glede fizičnih ali simboličnih medijev;
- *Komunikacijske relacije* predstavljajo tiste odnose, kjer so povezave med akterji kanali prek katerih so sporočila prenesena v sistemu od enega akterja do drugega;
- *Meja prodornosti odnosov* pomeni, da povezave med akterji so sestavljene iz podkomponent, katere so skupne tem akterjem;
- *Instrumentalne relacije* predstavljajo kontakt med akterji glede dobrin, storitev ali informacij;
- *Emocionalne relacije* so tisti odnosi, kjer si akterji izražajo čustva naklonjenosti, občudovanja, priklanjanje ali sovražnost. Omrežja s takimi odnosi so najpogosteje proučevana;
- *Avtoritativne relacije* se pojavljajo v omrežjih v kompleksnih formalnih organizacijah, kjer morajo akterji izvrševati in ubogati ukaze in
- *Sorodstvene relacije* predstavljajo odnose v družini (Knoke in Kuklinski 1982, 15–16).

Uporabniki interneta lahko gradijo nove povezave in skupnosti glede na interese in emocije daleč od mej njihovega lokalnega omrežja (Kiesler in Rheingold v Hlebec in drugi 2006, 10). Internet lahko spremeni obstoječa socialna omrežja bodisi odkar jih ljudje uporabljajo, da obdržijo kontakt z obstoječimi člani skupnosti, bodisi da dodajo internet k ostalim kontaktom ali, s celotno preusmeritvijo svoje komunikacije prek interneta (Wellman in drugi v Hlebec in drugi 2006, 10). Torej spletna socialna omrežja so lahko veliko večja kot tista v vsakdanjem ne-virtualnem svetu, prav tako se uporabniki interneta počutijo veliko boljše v virtualnem svetu socialnih omrežij.

Dandanes je analiza omrežij vse bolj vabljiv in uporaben pristop k analizi družbenih pojavov, velik plus analize omrežij je računalniška zmogljivost, ki omogoča tudi analizo večjih omrežij.

3.3 Spletni forumi

Danes je na svetovnem spletu na voljo veliko interaktivnih orodij, eno izmed njih je spletni forum. Definiramo ga lahko kot javni prostor, kjer potekajo različne razprave med posamezniki. Lahko bi rekli, da je prostor, v katerem poteka komuniciranje in najrazličnejši družbeni odnosi ter delovanja (Omerzu 2009, 12–14). Moj empirični del bo temeljil na opazovanju spletnega foruma, saj bom iz forumskih sporočil ugotavljala, na katero vrsto socialne opore se posamezno sporočilo nanaša.

Klepetalnice oziroma spletni forumi so najbolj raznolika in najbolj skrita okolja na svetu, ki odpirajo prostor ljudem s celega sveta in jim nudijo možnost nemotenega pogovora o različnih temah. V klepetalnice se vključujejo v največji meri otroci, po podatkih se vanje redno vključuje kar 20 odstotkov angleških otrok med 7. in 11. letom starosti, tem otrokom pravijo »chat room generacija«. V klepetalnicah ali spletnih forumih lahko razberemo vsaj tri kulture druženja – »fantazijski beg pred realnostjo, iskanje terapevtskih in prijateljskih vezi ter eksperimentiranje z intimnimi izkustvi« (Oblak 2004, 77). Družabni klepeti, zasebni pogovori ali javne razprave lahko umeščamo v dve vrsti spletnih okolij: (a) na asinhrono razpravljalne forume in novičarske skupine, kjer sodelovanje ni hkratno, ter (b) na sinhrono spletne klepetalnice, kjer si udeleženci

izmenjujejo sporočila sočasno. Naš fokus bodo predstavljali asinhroni razpravljalni forumi, ki so »družbeno konstruirani« (Baym in Jones v Oblak 2004). V forumih se udeleženci počutijo svobodni, kar jim zagotavlja anonimnost delovanja, prav tako spodbuja njihovo delovanje tudi odsotnost avtoritete (Wallace v Oblak 2004). V razpravljalnih spletnih forumih je pomembna tudi odsotnost fizičnih znakov. Posamezniki se ločijo med seboj po imenu oziroma vzdevku, katerega si izbere vsak sam, deluje podobno kot »obraz« na podlagi katerega se ljudje tudi prepoznajo v različnih situacijah. Vzdevek je prva in lahko tudi edina lastnost posameznika, katero drugi sploh kdajkoli vidijo (Sveningsson v Oblak 2004). Odsotnost klasičnih identitetnih znakov, kot so videz, spol, starost, barva kože, povzroča na forumih, da se posameznik predstavlja le s svojimi besedami in si na ta način tudi ustvari identiteto. Osebe se brez večjih ovir lahko predstavljajo tako, kot jim v dani situaciji ustreza, saj si same zgradijo »online« oziroma »virtualno« identiteto, ki je v osnovi vedno uspešna in zadovoljiva. Pošiljatelj sporočil na spletnih forumih svojo podobo lažje optimizira in se posledično predstavlja v boljši luči. Na različnih forumih sodelujejo osebe s podobnimi interesi, prva strategija, ki je tudi najpogostejša strategija druženja na forumih, temelji na iskanju ljudi s podobnimi interesi. Drugo strategijo oblikovanja medosebnih odnosov je Oblakova (2004) označila kot skok čez ovire, kar pomeni da v računalniško posredovanjem komuniciranju ne pridejo do izraza nezaželene fizične lastnosti, sramežljivost in podobno. Intimna samorazkritja, kot tretja strategija druženja na forumih, igrajo pomembno vlogo pri gradnji odnosov med ljudmi, ker vzpostavljajo pogoje za medosebno zaupanje. Tukaj ima veliko vlogo anonimna narava računalniško posredovanega komuniciranja, saj omogoča hitro in lažje razkrivanje informacij o sebi ter zmanjšuje tveganje pred razkritjem (Oblak 2004, 76–81).

Petrovčič (2005) je povzel Škerlepovo definicijo spletnih forumov, in sicer jih opredelil kot interaktivna družbena okolja, v katerih je hkrati prisotno tako množično komuniciranje, dvosmerno, javno ali zasebno asinhrono komuniciranje. Povzel je tudi ugotovitve Pinterja in Oblakove, da se pogovori v spletnih forumih od neposrednih, fizičnih medosebnih pogovorov ločijo glede na komunikacijski okvir, komunikacijsko dinamiko in družbeni kontekst (Petrovčič 2005, 13–14).

Odnosi na spletu imajo za uporabnike računalniškega komuniciranja povsem enake lastnosti, kot jih pripisujejo tistim v ne-virtualnem svetu. Ti odnosi so trajni, družabni, prostovoljni, vzajemni in zadovoljujejo celo paleto potreb, od socialnih do emocionalnih (Holloway in Valentine v Oblak 2004, 82). Vzpostavijo se virtualne skupnosti, člani teh skupnosti so posamezniki, katere vežejo skupni interesi, prav tako lahko sklepamo, da v teh virtualnih skupnostih iščejo različne vrste socialne opore.

3.4 Raziskava Spletne skupnosti 2010

S pomočjo podatkov iz raziskave Spletne skupnosti 2010 bomo dobili vpogled, v kolikšni meri so spletni forumi poznani in se uporabljajo. Podatki iz raziskave Spletne skupnosti 2010³, ki je bila izvedena na Centru za metodologijo in informatiko na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani, kažejo, da redni uporabniki interneta vsaj mesečno najpogosteje obiskujejo video in foto skupnosti (45% rednih uporabnikov interneta oz. skoraj 565.000 prebivalcev RS) ter spletna socialna omrežja (44%), sledijo spletni forumi (29%) in blogi (23%).

Tabele 3.1 prikazuje poznavanje in pogostost obiskovanja spletnih skupnosti med rednimi uporabniki interneta. Spletne skupnosti so razvrščene glede na mesečni obisk⁴, in sicer od najpogosteje obiskane do najmanj obiskane. Torej iz tabele 3.1 vidimo, da so med spletnimi skupnostmi najbolj poznani in mesečno obiskovani spletni forumi (7.2%), katere bomo v nadaljevanju tudi podrobneje predstavili.

³ Telefonska anketa je bila izvedena decembra 2009, anketiranih je bilo 1209 prebivalcev Republike Slovenije v starosti od 10-75 let.

⁴ V poročilu je predstavljen mesečni doseg, saj se izmed množice možnih kategorij obiskanosti kot najpogostejši standard uveljavlja mesečni doseg.

Tabela 3.1: Poznavanje in pogostost obiskovanja spletnih skupnosti med rednimi uporabniki interneta

	POZNAVANJE IN POGOSTOST OBISKOVANJA...								
	Ne poznam	Nisem še obiskal/a	Že obiskal/a	Občasno	Mesečno	Tedensko	Dnevno	Skupaj	
	%	%	%	%	%	%	%	N	%
Spletnih forumov	9.3	30.1	6.5	24.7	7.2	12.0	10.1	434	100
Spletnih dnevnikov (blogov)	9.9	38.9	7.5	20.5	5.4	10.9	7.1	434	100
Spletnih socialnih omrežij	5.1	36.3	3.9	10.5	4.0	13.2	26.9	434	100
Video in foto skupnosti	7.3	22.1	2.9	22.4	3.7	19.2	22.2	434	100
Multiplayer iger	18.0	53.4	5.2	8.7	2.9	6.5	5.2	434	100
Klepetalnic	10.2	54.7	9.2	13.2	1.7	6.5	4.5	434	100
Virtualnih svetov	34.6	55.0	5.1	2.5	1.4	0.9	0.5	434	100
Servisov za spoznavanje	14.5	71.1	7.5	4.1	1.3	1.3	0.2	433	100

Vir: RIS (2009).

Spletne skupnosti najpogosteje obiskujejo moški (spletne forume, multiplayer igre, klepetalnice in video in foto skupnosti), prav tako tudi najbolj aktivno sodelujejo v njih, v spletnih forumih sodelujejo pogosto tudi šolajoči, pri čemer s starostjo pogostost aktivnega sodelovanja v vseh spletnih skupnostih upada (RIS 2009).

Uporaba interneta se je razširila tudi na področju izobraževanja, poslovanja in zasebnega življenja, izjema pa ni bilo niti področje zaposlovanja. »Tako so internet ob koncu prejšnjega stoletja začeli uporabljati v zaposlitvene namene. S tem, ko so nanj prenesli ponudbo delovne sile in povpraševanje po njej, pa so ustvarili virtualni trg delovne sile ter novo obliko e-poslovanja (e-kadrovanje)« (Naglič 2004, 21).

4 ISKANJE ZAPOSLOTITVE NA INTERNETU

Iskanje zaposlitve je zelo razširjen pojav v zadnjih letih, vendar ni preprost. V Sloveniji obstajajo razne agencije, katere ponujajo pomoč iskalcem zaposlitve. Te agencije so v času informacijske tehnologije prenesle svoje usluge tudi na splet. Tako želijo olajšati iskanje in ponuditi pregled nad prostimi delovnimi mesti kar v vsakem trenutki. Delo zaposlitvenih agencij bom natančneje predstavila v nadaljevanju.

4.1 Metode za iskanje zaposlitve

Na trgu delovne sile se srečujeta ponudba delovne sile in povpraševanje po delovni sili. Iskalci zaposlitve z metodami iskanja zaposlitve ponujajo svojo delovno silo, podjetja in druge organizacije pa z različnimi metodami iščejo in zaposlujejo delavce (Smonkar 1994).

V namen preučevanja, katera metoda iskanja zaposlitve je najbolj uporabljena, je bila izvedena Anketa o kadrovskem potencialu 1993, njeni rezultati se nanašajo na iskanje zaposlitve med brezposelnimi. Predstavila bom podatke o načinih oziroma metodah iskanja zaposlitve. Kot smo že zgoraj omenili, brezposelni iščejo zaposlitev na različne načine oziroma po različnih metodah. Z uporabo različnih metod iskanja zaposlitve pridobivajo informacije o možnih zaposlitvah, dajejo podatke o sebi in vzpostavljajo stike z (možnimi) delodajalci.

Po Smonkar (1994) pri iskanju zaposlitve brezposelni najpogosteje uporabljajo naslednje metode:

1. Metoda iskanja zaposlitve preko specializiranih institucij, ki brezposelnim praviloma brezplačno pomagajo pri iskanju zaposlitve. Te institucije zbirajo informacije o potrebah delodajalcev in informacije o značilnostih iskalcev zaposlitve ter vzpostavljajo kontakte med njimi.
2. Metoda pregledovanja oglasov v časopisih in revijah, ki ne vključuje tudi prijave na oglas. To je formalna metoda, s katero iskalci zaposlitve pridobivajo

- informacije o zaposlitvah, ki so na voljo v javnosti, in o pogojih, ki jih postavljajo delodajalci.
3. Metoda zbiranja informacij o možnostih zaposlitve pri sorodnikih, prijateljih in znancih. To je neformalna in posredna metoda, ki je v svetu močno uveljavljena in jo delodajalci ocenjujejo kot zelo uspešno, še posebej pri zaposlovanju strokovnjakov.
 4. Metoda neposrednega poizvedovanja pri delodajalcu. To je neformalna in neposredna metoda. Brezposelni »na slepo«
spršašujejo v podjetjih ali pošiljajo pisne ponudbe v njihove kadrovske službe, čeprav prosta delovna mesta niso razpisana.
 5. Metoda iskanja zaposlitve z javljanjem na oglase in razpise v časopisih, revijah in elektronskih medijih. Gre za javljanje na oglase in razpise, v manjši meri pa tudi za dajanje oglasov s strani iskalcev zaposlitve. To je neposredna in formalna metoda.
 6. Metoda iskanja možnosti za samozaposlitev. Gre za iskanje zemlje, zgradb, opreme, dovoljenj, licenc in denarnih sredstev za samozaposlitev ter zbiranje informacij pri ustreznih organih o možnosti samozaposlitve.

V anketi so bili brezposelni vprašani, katera je zanje glavna, najpomembnejša metoda, s katero iščejo zaposlitev.

Tabela 4.1: Metoda iskanja zaposlitve

METODA ISKANJA ZAPOSLOTITVE	SKUPAJ	MOŠKI	ŽENSKE	OŠ/MANJ	SKRAJŠAN PROGRAM	2-3 L. SŠ	4-5 L. SŠ	VIŠJA/VEČ
zavod za zaposlovanje	65.6	66.4	64.4	69.1	63.2	69.8	59.9	(54.9)
pregledovanje oglasov	10.4	(8.0)	(13.8)	(10.3)	*	((8.0))	(12.4)	*
javljanje na oglase in dajanje oglasov	(7.7)	(7.1)	(8.5)		*	((8.6))	(12.1)	*
neposredno poizvedovanje pri delodajalcu	(7.0)	(8.1)	((5.5))	((8.9))	*	((6.1))	((5.1))	*
spraševanje sorodnikov, prijateljev, znancev	(5.5)	(5.6)	((5.5))	((5.7))	*	*	((6.2))	*
iskanje možnosti za samozaposlitev	((1.3))	*	*	-	-	*	*	*
privatna agencija za zaposlovanje	((1.2))	*	*	*	*	*	*	*
druge metode	((1.3))	*	*	*	-	*	*	*
SKUPAJ	100.0	100.00	100.00	100.00	(100.0)	100.00	100.00	(100.0)

Vir: Smonkar (1994, 89).

V tabeli 4.1 so predstavljeni podatki za leto 1993, kateri kažejo, da je za skoraj dve tretjini brezposelnih glavna in najpomembnejša metoda iskanja zaposlitve Zavod za zaposlovanje. Z znatno nižjim deležem (10,4%) ji sledi metoda pregledovanja oglasov v časopisih, revijah in elektronskih medijih. Nato se razvrstijo naslednje metode iskanja zaposlitve: javljanje na oglase ter dajanje oglasov v časopise, revije in elektronske medije, neposredno poizvedovanje pri delodajalcu, spraševanje sorodnikov, prijateljev, znancev ter iskanje možnosti za samozaposlitev. Na zadnjem mestu med vsemi metodami iskanja zaposlitve so privatne agencije za zaposlovanje (Smonkar 1994).

Raziskava je bila izvedena v času, ko uporaba interneta še ni bila tako razširjena, ne kot vir informacij in še manj pa kot posredniški portal za zaposlitev, zato bi bilo zanimivo primerjati rezultate z novimi oziroma letošnjimi podatki.

4.2 Virtualni trg delovne sile

»Eno najbolj očitnih protislovij sodobne družbe je v tem, da družba vse bolj temelji na delu, a hkrati vse bolj trpi na pomanjkanju dela. Bolj ko postaja delo osrednja vrednota, bolj postaja tudi dobrina, ki jo primanjkuje« (Sedej 1997, 8). Po mednarodni organizaciji za delo je brezposeln vsak, ki je v določenem času brez dela, ki je pripravljen delati in ki išče delo (Sedej 1997, 45). Vse več oseb lahko klasificiramo kot brezposelne, torej vse

več oseb išče zaposlitev in se je primorano prilagajati potrebam trga dela, kar je tudi ključen dejavnik pri iskanju zaposlitve. Struktura trga delovne sile se konstantno spreminja skupaj s tehnološkim napredkom, na spreminjaje strukture pa vplivajo tudi spremembe pri družbenem vedenju, demografski premiki ter novi ekonomski pogoji. Te spremembe so povzročile nastanek novega trga, virtualnega trga delovne sile, ki je poenostavil odnos med delodajalci in iskalci zaposlitve ter postavil nove trende v procesu zaposlovanja.

Začetek virtualnega trga delovne sile v Sloveniji je v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja, njegov mejnik je bil nastanek zaposlitvenega portala Zaposlitev.net, katerega bomo v nadaljevanju, poleg portala Dela.si, tudi podrobneje predstavili in analizirali. Zavod RS za zaposlovanje je leta 1995 je začel na spletu objavljati prosta delovna mesta ter bazo iskalcev zaposlitve (Naglič 2004, 56).

Pomembno vprašanje je, ali je uporaba spletnih zaposlitvenih portalov v Sloveniji dovolj razširjena med njenimi prebivalci. V ta namen je bila leta 2004 narejena raziskava »Uporaba interneta pri iskanju zaposlitve⁵«, katero sta naredili Petrič in Žagar (2004), cilj raziskave je bil, kot smo že zgoraj omenili, ugotoviti razširjenost rabe internetnih orodij za zaposlovanje na strani iskalcev zaposlitve. Podatki so bili zbrani na spletnem portalu eKariera.

V največji meri iščejo zaposlitev prek spletnih portalov kandidati, ki imajo dokončano specializacijo, magisterij ali doktorat, torej visoko izobraženi posamezniki. Prednost pri odločanju za iskanje zaposlitve preko interneta je predvsem 24-urni dostop do informacij o zaposlitvenih priložnostih. Brezplačnost storitve ni imela nobene vloge pri izbiri načina iskanja dela (Petrič in Žagar 2004).

⁵ Na vprašalnik je odgovarjalo 363 iskalcev zaposlitve iz cele Slovenije, vzorec je zajemal zaposlene, brezposelne, dijake oziroma študente, honorarno zaposlene ter predstavnike svobodnih poklicev, stari od 15 do 35 let.

Podjetja in iskalci zaposlitve se vedno bolj zavedajo pomembnosti uporabe interneta v kadrovske namene, to lahko tudi dokažemo s kar nekaj novimi spletnimi stranmi, ki ponujajo delovna mesta in/ali kadre. Na spletnih portalih za iskanje zaposlitve so na voljo tudi forumi, kjer si iskalci zaposlitve lahko izmenjujejo informacije oziroma socialno oporo (Petrič in Žagar 2004).

4.3 Kadrovanje preko interneta ali e-kadrovanje

Kadrovanje lahko opredelimo v širšem in v ožjem smislu. Sedej (1997, 83) ga je opredelil v širšem smislu »kot kadrovanje kot sistematično ugotavljanje potreb in pridobivanja kadrov, vključujoč celotno problematiko poklicnega usmerjanja, svetovanja in spremljanja kadrov ter njihovega sprejemanja, uvajanja, razvrščanja, premeščanja, napredovanja.« Sedejeva (1997, 83) opredelitev kadrovanja v ožjem smislu pa temelji na tem, da »pojem kadrovanja zajema predvsem problematiko pridobivanja in zaposlovanja strokovnjakov.« Z vidika kvalitete in kvantitete razlikujemo dve ravni kadrovanja:

- *ekstenzivno* kadrovanje: pri tem kadrovanju gre le za pridobivanje in sprejemanje potrebnega števila kadrov, kakovosten vidik je v celoti zanemarjen ali pa je sekundarnega pomena in
- *intenzivno* kadrovanje: je oblika kadrovanja, pri kateri so primarne vrednosti le kakovostni elementi, pri tem pa so vsi drugi kazalniki sekundarnega pomena in niso odločilni (Sedej 1997, 83).

Z razvojem interneta so se zgodile velike spremembe na področju kadrovanja, iskanje zaposlitve preko spleta je v današnjem času lažje kot kdajkoli prej, tudi splošna mobilnost delovne sile je bistveno večja in boljša. Že raziskava iz leta 2002, RIS2002 – Podjetja: elektronsko poslovanje⁶, ki jo je izvedel Center za metodologijo in informatiko na Fakulteti za Družbene vede, je pokazala, da uporaba interneta za iskanje kadrov med večjimi podjetji hitro narašča. Na svetovnem spletu imamo dostop do celotne baze podatkov o raznih zaposlitvah, ponudnikov in iskalcev zaposlitve.

⁶ V novembru/decembru 2002 je bila izvedena telefonska anketa med 1,282 slovenskimi podjetji, katera so bila obravnavana v štirih velikostnih skupinah, izvzeti so bili samostojni podjetniki.

Če hočejo podjetja, zaposlovalne agencije in iskalci dela ostati konkurenčni, se morajo prilagajati vsem spremembam na trgu delovne sile. Z uvedbo interneta lahko podjetja pridobijo veliko večje število prijav, tip prijavljenih iskalcev pa je pogosto bolj kakovosten, saj so le-ti višje izobraženi ter računalniško pismeni (Jerabek 2007, 23). Iskanje kadrov z nižjo izobrazbo je pogosto neuspešno, saj slednji ne uporabljajo ali ne znajo uporabljati interneta. To sta ugotovila tudi Knoke in Burt (v Knoke in Kuklinski 1982, 13) v svoji študiji o socialnih omrežjih in sta zapisala, da se visoko izobražene osebe boljše prilagajajo v omrežju, vendar njihovi odnosi lahko v resnici predstavljajo nagnjenost k dostopu k večji količini informacij.

Iskalci, ki iščejo zaposlitev prek interneta, so predvsem višje izobraženi kandidati, ki imajo dokončano vsaj srednjo šolo in so mlajši od 35 let. Največji delež uporabe pripada brezposelnim kandidatom, med katerimi je večina takšnih, ki iščejo prvo zaposlitev, torej so zaključili izobraževanje in želijo vstopiti na trg delovne sile (Petrič in drugi 2004).

Prek spleta ima iskalec zaposlitve možnost pregledati velike baze prostih delovnih mest, sam lahko objavi svoj življenjepis in se elektronsko prijavi za službo ali pregleda delovanje delodajalcev (Jerabek 2007, 23).

Zanimiv je podatek, da preko 50% kadrovanja v razvitih državah poteka preko interneta. Hitrost prenosa informacij med iskalci in ponudniki predstavlja veliko prednost, prav tako pa spletne storitve pri iskanju zaposlitve nudijo cenovno ugodno obliko obveščanja. Osnovni pogoj uporabe spletnega kadrovanja za iskalce zaposlitve je poznavanje interneta in znanje iskanja zaposlitve preko interneta (Zaletel 2006).

4.3.1 Zaposlitveni portali

V zadnjih letih, odkar je iskanje zaposlitve zelo pogost pojav in odkar je internet postal del vsakdanjega življenja večine posameznikov, je nastalo kar nekaj zaposlitvenih portalov, kateri predstavljajo stičišče povpraševanja in ponudbe po delovni sili. Uporabniki portalov si lahko na najbolj ugoden in najlažji način pogledajo dogajanje na

trgu delovne sile, lahko pa si tudi izmenjujejo mnenja in izkušnje prek forumov na samem portalu.

Zaposlitveni portali ponujajo podjetjem oglasni prostor, lahko mu rečemo tudi pano, kjer lahko objavijo oglase za njihove kadrovske potrebe, prav tako podjetja dobijo dostop do spletne baze iskalcev zaposlitve. Iskalcem zaposlitve omogočajo zaposlitveni portali anonimno in predvsem ažurno spremljanje pregleda ponudbe prostih delovnih mest, prav tako so obveščeni preko elektronske pošte o zaposlitvenih potrebah podjetij. Druge storitve se spreminjajo od portala do portala, vendar pogosto obsegajo specializirane iskalnike, ki omogočajo lažje in hitrejše iskanje in izbiranje iskalcev zaposlitve, na portalih se lahko obrnejo tudi po pomoč v obliki strokovnih nasvetov, pomemben del portalov predstavljajo tudi forumi, kjer si lahko izmenjajo mnenja z ostalimi iskalci zaposlitev, in dostop do člankov s kadrovanjem povezano tematiko (Sah 2006, 8–9).

Osnovna dejavnost kadrovskih portalov je generiranje čim večjega obiska ponudnikov in iskalcev zaposlitve. To je pomembno predvsem za mala in srednje velika podjetja, ki uporabljajo storitve specializiranega ponudnika spletnega kadrovanja, saj sama niso zmožna proizvesti dovolj velike odmevnosti svojih zaposlovalnih potreb. Velika podjetja se lažje odločijo za izgradnjo lastnega zaposlitvenega portala (Sah 2006, 8–9).

V empiričnem delu bom predstavila in natančno analizirala forum na portaloma Zaposlitev.net in Dela.si, ki sta večja in najbolj aktivna spletnia portala na slovenskem trgu delovne sile.

5 RAZISKOVALNO VPRAŠANJE IN METODOLOGIJA

Kot sem zgoraj opredelila, obstaja več vrst socialne opore: instrumentalna, informacijska, emocionalna in druženje. V moji nalogi me bo zanimalo, katere vrste socialne opore uporabljajo iskalci zaposlitve na internetu oziroma na spletnih forumih.

Zanimalo me bo tudi, katere vrste socialne opore uporabljajo uporabniki foruma Zaposlitev.net in Dela.si glede na spol in ali se družijo oziroma poznajo tudi izven virtualnega sveta, torej v fizičnem svetu. Ugotavljali bomo, ali forume v večji meri uporabljajo iskalci zaposlitve ali pa ponudniki delovne sile in katera vrsta socialne opore je najbolj značilna za njih.

Po pregledu literature sem se odločila za kvalitativno raziskavo, s katero bom pridobila bolj poglobljene, vsebinsko polnejše podatke oziroma odgovore na raziskovalna vprašanja. V empiričnem delu bom uporabila metodo opazovanja brez udeležbe. Dandanes je na spletu kar nekaj forumov, kjer si iskalci zaposlitev izmenjujejo mnenja in izkušnje, vendar so nekateri aktivni le kratko časovno obdobje, nekateri pa niso bili aktivni že nekaj časa. Da bi dobila čim bolj natančne podatke, bom pregledala in opazovala forumska sporočila v časovnem obdobju petih let, in sicer na spletnih forumih Zaposlitev.net in Dela.si. Oba foruma sta bila med vsemi forumi iskalcev zaposlitve najbolj aktivna in najbolj obsežna. Pregledovala bom teme, katere so imele največ odgovorov, torej so bile najbolj aktivne, in izbrala sporočila, katera bodo odgovarjala na moja zastavljena raziskovalna vprašanja.

5.1 Predstavitev spletnih portalov

5.1.1 Zaposlitev.net

Prvi zaposlitveni portal Zaposlitev.net je bil ustanovljen pred 5 leti in je v času svojega delovanja pomagal številnim iskalcem zaposlitve, je med najbolj priljubljenimi

zaposlitvenimi portali v Sloveniji, saj povezuje, združuje, spaja, posodablja, razvija in pospešuje trg dela (Zaposlitev.net 2011).

Portal nudi iskalcem zaposlitve aktualno ponudbo dela, prav tako nudi pomoč ponudnikom zaposlitve, in sicer ponuja jim pregled nad seznamom potencialnih kandidatov ter njihovimi sposobnostmi in izkušnjami. Podjetja imajo priložnost hitrega in predvsem ugodnega načina iskanja potencialnih kandidatov oziroma kvalificiranih sodelavcev. Zaposlitev.net omogoča dostop do organizacij in podjetij vseh velikosti in dejavnosti, hkrati pa omogoča različna orodja in storitve, ki so v pomoč iskalcu zaposlitve pri doseganju življenjskih ciljev in pri gradnji kariere (Zaposlitev.net 2011).

Volk (v Naglič 2004) je ugotovil, da so uporabniki portala oziroma iskalci zaposlitve na portalu v povprečju stari manj kot 30 let ter imajo VII. stopnjo izobrazbe, izpostavil je tudi podatek o vidno večjem povpraševanju po kadrih z znanjem računalništva. V letu 2003 je bilo na spletnem portalu dnevno objavljenih več kot 120 ponudb za delo, v bazi pa je bilo vpisanih 10 000 iskalcev zaposlitve. Storitve portala je v obdobju od začetka portala do leta 2003 uporabilo skoraj tisoč delodajalcev (Naglič 2004, 58).

Slika 5.1: Spletna stran foruma Zaposlitev.net

Zaposlitev.net
Vsi oglasi na enem mestu!

English | Dodaj med prijubljeni | O portalu | Orodja | Pomoč | Oglaševanje | Kontakt |

Življenjepis | Karierni center | Facebook | Za delodajalce

Ponujamo **738** oglasov!
Redno delo | Študentsko delo | Delo v EU

IŠČI PO KRITERIJEM
IZBERI KRITERIJ

PRUKAJI VSE OGLASE
VSI OGLASI

Sektor dela:
Regija:
Izobrazba:

Forum

Dobrodošli na spletnem forumu Zaposlitev.net!

Izmenjava izkušenj in mnenj je lahko koristna in poučna. Delite svoje dvome, izkušnje in težave z ostalimi iskalci zaposlitve!
Forum je moderiran. Pridržujemo si pravico, da bomo odstranili izjave in / ali komentarje, ki bi utegnili biti protipravni ali žaljivi.

Uredništvo Zaposlitev.net

Za dodajanje novih tem in sporočil morate biti prtljavljeni! [Še niste registrirani? >>](#)

Forum	Tem	Prtpevid
Iskanje zaposlitve Vprašanja in izkušnje s področja iskanja zaposlitve: kako, kaj in kje, kako napisati življenjepis, izmenjava izkušenj na intervjujih ipd.	51	326
Razvoj kariere Spremembe na karierni poti, napredovanje, menjava službe, izobraževanje...	6	17
Delo in študij v tujini Izmenjava izkušenj in informacij dela in študija v tujini med tistimi, ki so tam že bili in tistimi, ki se tja odpravljajo.	9	28
Sistem Zaposlitev.net Imate komentarje, vprašanja ali predloge na prenovljen zaposlitveni sistem Zaposlitev.net? Posredujte nam vaše mnenje.	3	11
Razno Predlogi, izmenjava mnenj in vse kar ni zgoraj navedeno ...	10	22

[NAZAJ](#)

Prijava za uporabnike

uporabniško ime (e-naslov)

ŠE NISTE UPORABNIK?

POMOČ UPORABNIKOM

Ste pozabili geslo?

Zapomni si me [PRIJAVA](#)

BREZPLAČNI OGLAS
8-dnevna objava oglasa za nove uporabnike
Za pripravo in oblikovanje oglasa poskrbimo mi!

Oddajte **BREZPLAČNI** oglas!

UGODNE PONUDBE
za zaposlovalce sistema Zaposlitev.net
Za vas pripravimo najbolj ugodno ponudbo glede na vaše kadrovske potrebe.

Oddajte **povpraševanje!**

E-OBVEŠČEVALEC
Bodite obveščeni o novih delovnih mestih!

Vsi obveščevalci...

ODDAJTE ŽIVLJENJEPIS!
Ponudite svoja znanja in izkušnje tap delodajalcem
Vrč kor 78.000 vpisanih uporabnikov v bazo!
[Tudi za invalide iskalce!](#)

AKTUALNO

Zaposlitev.net na Facebooku
[Všeč mi je](#) | [Všeč ti je](#)

Zaposlitev.net
Nekaj dobrih nasvetov za pisanje življenjepisa. So vam všeč?

How to Get a Job Interview - CVTIPS.com
www.cvtips.com

Vir: Zaposlitev.net.

5.1.2 Dela.si

Spletni portal Dela.si ni zaposlitveni portal, temveč delovni portal. Od zaposlitvenih se razlikuje po tem, da njegovi uporabniki niso izključno iskalci zaposlitve, tako tudi portal ne vsebuje baze iskalcev. Vendar si uporabniki vseeno lahko ogledajo ponudbo delovnih mest. Njegove vsebine so objavljene s stališča povprečnega slovenskega delavca, torej osebe, ki svoje delo sovraži ali pa obožuje. Kljub temu, da je delovni portal, ponuja pomoč ter nasvete pri iskanju zaposlitve, prav tako pri menjavi in prenehanju zaposlitve. Uporabniki lahko na spletnem portalu najdejo ideje za nove poslovne priložnosti ter

predstavijo svoje delovne izkušnje. Uporabnikom so na voljo necenzurirane novice in nasveti glede pisanja prošenj in življenjepisov, storitve so brezplačne. Vsebine portala se nanašajo na področje delovnih novic, recesije, prošenj, delovnih nasvetov, informacij, ipd. Spletni portal vsebuje tudi forum, ki je specializiran za delovsko problematiko in nudi možnost razpravljanja o iskanju zaposlitev, delodajalcih, kariernih poteh, plačah ipd. (Dela.si 2011).

Slika 5.2: Spletna stran foruma Dela.si

The screenshot shows the Dela.si forum interface. At the top, there's a navigation bar with the Dela.si logo and a search bar. Below the logo, there's a banner for 'bet-at-home' and 'ŠPORTNA STAVNICA - CASINO - IGRE - POKER'. The main content area is divided into several sections:

- Forum:** A section with a search bar and a list of forum topics. The topics include:
 - Kako učinkovito iskati delo?
 - Pisanje prošenj
 - Pisanje življenjepisov
 - Razgovori oz. zaposlitveni intervjuji
 - Praktično preverjanje znanja
 - Psihometrični in inteligenčni testi
- ISKANJE DELA:** A section with a table of forum posts related to job seeking. The table has columns for Forum, Tem, Odgovori, and Zadnja objava.

Forum	Tem	Odgovori	Zadnja objava
Kako učinkovito iskati delo?	2010 new	3	1
Pisanje prošenj	Kako napisati super prošnjo in si povečati možnost za razgovor in službo.	1	3
Pisanje življenjepisov	Ne prefravajte z dolžino	1	0
Razgovori oz. zaposlitveni intervjuji	Odg: Na kaj moraš pazit	1	2
Praktično preverjanje znanja	Testi in naloge pred zaposlitvijo	1	0
Psihometrični in inteligenčni testi	Testi v Meroatorju	1	0
- ZAPOSLITEV V SLOVENIJI:** A section with a table of forum posts related to job opportunities in Slovenia. The table has columns for Forum, Tem, Odgovori, and Zadnja objava.

Forum	Tem	Odgovori	Zadnja objava
Aktualni dogodki	Odg: Pivovarna Laško	1	1
Najboljši slovenski delodajalci	Odg: Štмоби in Mobilnet	2	1
Najslabši slovenski delodajalci	Moje izkušnje	1	0
Plače v posameznih podjetjih	Odg: Področni vodja - Hofer	2	2
Predstavite svoje delovno mesto	Vodja prodaje	2	1

On the right side, there are several promotional banners:

- ZASTONJ NASVETI!** A yellow banner with a form for submitting tips.
- PROSTA DELA:** A section with links to various job opportunities.
- STE NAPISALI 50 IN VEČ PROŠENJ?** A blue banner with a red stop sign and the text 'MI VAM NAPIŠEMO SAMO 1 IN ZAGOTAVLJAMO RAZGOVOR!'.
- VIDIMO, kar vi spregledate!** An orange banner with a pair of eyes and the text 'Lektoriranje za 1,5 EUR'.

Vir: Dela.si.

6 EMPIRIČNA ŠTUDIJA

Kot sem že zgoraj omenila, sem se osredotočila na iskanje socialne opore na dveh spletnih portalih, Zaposlitev.net in Dela.si. Pregledala sem forumska sporočila v obdobju med 2006 in 2011, saj sem edino na tak način pridobila reprezentativen vzorec. Izbrala sem najbolj aktivne teme in pregledala vsa sporočila. V tem obdobju so bili uporabniki najbolj aktivni. Pomembno je omeniti, da se je forum Zaposlitev.net ukinil v maju 2011, vendar so predhodna sporočila še vedno dosegljiva na njihovem spletnem portalu. Izbrana sporočila, katera po mojem mnenju izražajo določeno vrsto socialne opore, sem citirala in jih zapisala v poševnem tisku, vzdevke in datume sem poudarili zaradi boljše preglednosti.

Na spletnih forumih sta se ob pregledovanju pojavljale le dve vrsti socialne opore, in sicer emocionalna ter informacijska. Glede na to, da so uporabniki spletnih forumov iskalci zaposlitve in verjetno nimajo dobre finančne sposobnosti, bi lahko bilo zaslediti tudi instrumentalno oporo, vendar uporabniki spletnih forumov niso segali po njej. Prav tako bi lahko posegali po druženju, vendar tudi te socialne opore nismo zasledili.

Spletni portali za iskanje zaposlitve so v času tehnološko komunikacijskega napredka zelo popularni, saj uporabniku olajšajo iskanje zaposlitve in delodajalcem nudijo pregled nad potencialnimi uslužbenci. Tega se zavedajo tudi uporabniki, **Tomaž** je **11.09.2009** na spletnemu forumu Zaposlitev.net zapisal naslednje:

Precej podjetji je, ki iščejo po bazi in ne samo da objavljajo oglase. Kar pa je tudi novost na portalu, da lahko sami objavite svoj življenjepis na internetu in delodajalci lahko brezplačno brskajo po njem.

Uporabniki spletnih forumov na temo zaposlitve menijo, da je uporaba spletnih portalov bolj uspešna pri iskanju zaposlitve, kot pomoč, ki jo nudi Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

Anita je pred **2 letoma in 6 mesecev** na spletnem forumu Dela.si napisala, da išče zaposlitev prek zaposlitvenih portalov na internetu, saj meni, da ima Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje manjšo izbiro o iskanju zaposlitve prek interneta:

Sama sem delo iskala na Moje Delo.com in na drugih podobnih portalih.

Verjetno pa jih bo mogoče iskati tudi na tem portalu.

Zavod za zaposlovanje ima manjšo izbiro, včasih pa je fajn prošnje poslat kar direktno podjetjem, čeprav trenutno nimajo razpisov.

Vendar pa Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje ni edina organizacija, ki ponuja pomoč pri iskanju zaposlitve, obstajajo še številne druge zaposlitvene agencije. Ob pregledu foruma smo zasledili, da tudi te agencije niso preveč uspešne, nekateri uporabniki spletnih forumov imajo slabe izkušnje. Svoje izkušnje je **25.01.2010** delil tudi **Mitja** na spletnem forumu Zaposlitev.net:

Tudi jaz imam slabe izkušnje z MANPOWER. Zelo so neprofesionalni!!!!

Ker iščem službo, imajo pa me v evidenci, me je tamkajšnja zaposlena (imena ne bom omenjal, ker ne bi rad da izgubi službo), poklicala in mi z veseljem povedala, da ima zame razgovor v eni super inštituciji in da me pokliče najkasneje v roku par dni, da mi sporoči datum in uro razgovora, kar direktno na tej firmi in vse....

Povedala mi je vse, še za plačo in ta je...LEPA. Jaz fuuuuuuuul vesel, končno nekaj pozitivnega in končno se je za čelo odvijati!! Res super zakon!!

Vse se dogovorima nakar čez cca 2 URI!!! prejmem klic iste nesposobne osebe, z zelo obtoževalnim prizvokom, da zakaj še nisem dokončal fakultete?! In kdaj jo mislim?? Nakar me je začela prepričevati, da je po novem bolonjski študij 2 LETI?! Ja 3+2 je pa res ja... čestitke za ozaveščenost in čestitke MANPOWERJU, da zaposlujejo tako nerazgledane ljudi. In da ni videla da še nisem dokončal faksa... Sramota od firme, delajo obljube, preden sploh preverijo informacije. NAUČITE JIH BRATI!!!!

Pomembna ugotovitev pri pregledovanju forumov je bila, da ga v večji meri uporabljajo le iskalci zaposlitve, prav tako le oni posegajo po določeni socialni opori. Vendar pa se še vedno zasledi sporočilo ponudnika zaposlitve, in sicer le ta sporočila so v obliki oglasa. Na forumu Zaposlitev.net je **Jožica** dne **24.05.2011** podala svojo ponudbo za študentsko delovno mesto:

Potrebujem študenta za vikend (28, 29 maj) delo v novogradnji, hiša. Fant, nekadilec, zabijanje opaža, folije, postavitev sten.....ni delo na višini. Lokacija Celje, Vojnik.

6.1 Podrobnejša analiza spletnih forumov

Osredotočila se bom na vrste socialne opore, in kot sem že zgoraj omenila, sem v forumih zasledila le dve vrsti socialne opore, emocionalno in informacijsko. Najprej bom predstavila emocionalno oporo.

6.1.1 Emocionalna opora

Na spletnih forumih o iskanju zaposlitve se kaže emocionalna opora predvsem v izpovedi svojih izkušenj ter spodbujanju pri iskanju zaposlitve. Uporabniki se v največ primerih smatrajo za žrtve zaposlitvenega sistema ali pa celo državnega sistema, ostale uporabnike pa za sotrpine. S pomočjo foruma vidijo, da niso edini v taki situaciji, zato se lahko izpovejo, se počutijo varne. Zaupajo si zgodbe, katere so za njih ponižujoče in boleče in do neke mere izražajo tudi uporabnikov obup pri iskanju zaposlitve. **Jasna** je na forumu Zaposlitev.net dne **16.10.2006** zapisala:

Pozdravljeni!

Ko prebiram ta forum kdo je kaj dobil kdo pa ni nič, se moram žal temu pridružiti tudi jaz. Ja zelo žalostno, da se toliko trudimo, pišemo prošnje po mail-u, pošiljamo po pošti z zelo drago poštnino in še bi lahko naštevala in še vedno ostajamo praznih rok. Tudi meni mami dveh šoloobveznih otrok v skoraj dveh letih ni uspelo priti do zaposlitve. Po poklicu sem ekonomski tehnik, računalnik mi je dobredno pisan na kožo, ampak žal tudi to ne pomaga. Ne vem ali je ovira starost (35), ali otroka....., ENOSTAVNO VEČ NE VEM ODGOVORA...! Na

konci mi je preostalo samo še to, da pišem prošnje za nižje izobrazbe, ampak veste kaj se mi je zadnjič zgodilo? Prijavila sem se na prosto delovno mesto ČISTILKE in žal so mi odgovorili, da me ne morejo zaposliti z mojo stopnjo izobrazbe..! No in kaj ti še preostane.?

Lp vsem, Jasna

Tudi **Nada** je **24.08.2006** predstavila svojo zgodbo in izrazila sočutje do svojih sotrpinov, imenovala jih je kar reveži:

Pozdravljeni vsi reveži...

Tudi jaz sem ena izmed vas...in grozn mi je poslušat vse to od vez do vezic do vseh možnih peripetijah in nat....!

Sm na zavodu že eno leto, poslanih že okol 150 prošenj, pršla pa do petih razgovorov.Pa še to sem že vedla/vidla da nebo nič, da je mesto že zasedeno. Kaj hudiča pa pol vabjo na razgovore?Drgač sem pa gimn. maturantka in brez delovnih izkušenj.Razn prek študenca kjer pa sem delala vse mogoče!Od šanka, trgovine do radia(tehnica), vrtca,...itd itd! In kaj nja napišem v prošnjo za izkušnje??Povsod pa hočjo vsaj leto delovnih izkušenj!Če vse skup seštejem jih mam zihr več...Mogoč kakšna ideja o tečnarjenju in pisanju,.....? Vse je čist mim.....

*Nada*Uporabniki spletnih portalov se pri iskanju zaposlitve srečujejo tudi s spolnimi razlikami. **Jožica** je **20.10.2006** delila svojo izkušnjo glede razlik v spolu, katero je imenovala kar diskriminacija:

Ko sem bila še študentka, sem jaz vedno dobila kak fajn administrativna dela, na področju ekonomije ipd. Moj fant pa je študentsko delo precej težje najdel in še vedno je bil slabše plačan.

Ampak glej ga zlomka, kokr sva doštudirala se je situacija spremenila. mene nobeden ni več hotel (saj veš punca, pa otroci ..) on pa je takoj in kjerkoli lahko dobil službo.,

Plača? Seveda po končanem študiju znatno višja od moje.

jaz sem vesela zanj, sam vse ki jih poznam je situacija bila enaka!!!!!!

Toliko o diskriminaciji. Tako da se jaz na tvojem mestu ne bi jokala....

Svojim takoimenovanim sotrpinom pa marsikdo tudi pomaga s kakšnim dobrim nasvetom ali pa s svojo izkušnjo ter jih spodbuja k boljšemu življenju. **Marketingar** je **pred 2 letoma** na portalu Dela.si delil svojo izkušnjo in, po njegovem mnenju, dober nasvet:

V vseh službah sem trpel, ker so šefi hoteli vse po svoje, zdaj ko imam svoje podjetje, živim svoje sanje.

Delam sicer relativno več, vendar na to ne gledam kot na delo, ampak v tem ful uživam in mi sploh ni težko delat.

Ukvarjam se s spletnimi stranmi, delam od doma in zraven počnem še 100 stvari.

Priporočam vsakomur. Vesel bi bil, če bi mi še kdo opisal njegove izkušnje z sp.

Dobra spodbuda je vedno dobrodošla in za marsikoga tudi usodna, tega se zavedajo tudi uporabniki spletnih forumov o iskanju zaposlitve. Ne samo da iščejo spodbudo, vendar si jo tudi medsebojno nudijo. **Marija** je **05.03.2006** svojemu forumskemu kolegu spodbudno napisala:

FANTINA DRŽI SE.KDOR ČAKA DOČAKA :)

6.1.2 Informacijska opora

Informacijska opora se na korumu kaže kot uporabnikovo iskanje informacij, postavljali so vprašanja, ki so povezana z iskanjem zaposlitve, kako iskati zaposlitev, kakšne so težave, kakšne so plače, kako sestaviti učinkovit in zanimiv življenjepis ter prošnje za delovno mesto. Iskalci zaposlitve delijo svoje izkušnje in izkušnje svojih znancev ali sorodnikov ter povprašujejo po izkušnjah drugih. Uporabnike zanima, kakšni so pogoji za delovno mesto ter ali so ti pogoji sploh smiselni. **Monika** je dne **1.3.2011** na forumu

Zaposlitev.net predstavila svojo situacijo ter postavila nekaj vprašanj, katera se nanašajo na smiselnost postavljenih pogojev s strani delodajalca:

Sem v malo drugačni situaciji kot večina, saj sem še zmeraj študentka. Končujem 4. letnik pedagogike in ker se iskanje zaposlitev približuje, malo brskam po forumih kakšna je situacija v naši Sloveniji. Imam pa eno vprašanje, namreč zanima me zakaj je v velikem številu ponudb zahtevan izpit B kategorije? Gledala sem predvsem dela na področju izobraževanja kot so vrtci, šole, rehabilitacijski centri itd. Ni prav nobenega razloga, da bi moral imeti zaposleni izpit B kategorije, če se prijavlja za vzgojitelja v vrtcih in živi v bližini. Totalen nonsense! Če kdo pozna odgovor, bi prosila ...

Vsako delovno mesto zahteva uslužbenčev trud pri izvajanju delovnih nalog, vendar pa so razlike v prejetih ugodnostih ogromne. Vse to je odvisno od ponudnika, pri nekaterih lahko dobiš visoko plačo in ostale materialne in nematerialne dobrine, pri nekaterih pa ravno obratno. Na forumih si uporabniki lahko izmenjajo svoje izkušnje o delodajalcih, ali pa se predčasno pozanimajo glede delovnega mesta, na katerega se hočejo prijaviti. Uporabnik **1985.xy** je **pred 1 letom in 8 mesecev** na spletnem forumu Dela.si postavljaj vprašanje glede delodajalca:

Zdravo!

Zanima me, ce kdo pozna delo podrocnega vodje v podjetju Hofer? Kaksne so naloge, kaksen je delavnik,ipd (vse informacije v vezi z delom). Prav tako sem slisal, da naj bi podrocni vodje imeli placo nekje 2100 neto, sluzbeni avto Audi A3, sluzbeni telefon,ipd.

Ve kdo kaj o tem?

V neprej se Vam zahvaljujem za informacije!

7 SKLEP

Iskalci zaposlitve se velikokrat počutijo osamljene v iskanju zaposlitve, občutijo obupanost, so ranljivi, vsaka spodbuda in informacija jim olajša življenje in čustveno stanje. Največkrat se zatečejo na internet po pomoč oziroma uteho, kjer so deležni veliko informacij o iskanju zaposlitve, izkušenj ostalih iskalcev zaposlitve ter spodbude pri iskanju zaposlitve.

Največkrat posegajo po dveh vrstah socialnih opor, informacijski in emocionalni. Od ostalih uporabnikov iščejo informacije o pisanju življenjepisov in prošenj, zanimajo pa jih tudi izkušnje z delodajalci, delovni pogoji in naloge ter plače. Prav tako pogosto delijo svoje zgodbe obupa in boleče izkušnje. Med uporabniki iščejo spodbudo, pomembno je poudariti, da si jo medsebojno tudi nudijo. Iskanje in nudenje socialne opore se ne razlikuje glede na spol, oba spola enako posegata po informacijski in emocionalni opori.

Med uporabniki obstajajo socialne vezi le prek interneta, v vsakdanjem življenju se ne poznajo in se medsebojno ne družijo. Njihovo druženje in poznavanje je omejeno izrecno na virtualni svet, kjer se najdejo z drugimi uporabniki in si medsebojno delijo svoje izkušnje ter mnenja.

Poseganje po socialni opori na internetu se izrazito opazi le med iskalci zaposlitve, med ponudniki je ta delež zelo majhen ali pa ga skoraj ni. Ponudniki delovnih mest na forumih le objavljajo oglase o prostih delovnih mestih, ne iščejo pa nasvetov ali pomoči pri iskanju potencialnih kandidatov. Uporabniki spletnih forumov na temo zaposlitve so iskalci in ponudniki zaposlitve, ne pa tudi njihovi znanci ali sorodniki.

Uporaba spletnih forumov na zaposlitvenih portalih se sicer manjša, nekatere forume so administratorji tudi ukinili, vendar pa menim, da je to učinkovito orodje pri iskanju zaposlitve, katero bi morali uporabljati tako iskalci zaposlitve, kot tudi ponudniki. Iz literature je razvidno, da je odvisno tudi od dostopa do interneta ali pa tudi stopnje

izobraženosti, saj manj izobraženi iskalci zaposlitve ne znajo (dovolj dobro) uporabljati interneta in njegovih orodij ali pa si ga zaradi finančne stiske ne morejo privoščiti. Vendar pa se na internetu oziroma natančneje na spletnih portalih mrežijo različni ljudje, z različnimi izkušnjami in pogledi, prav tako je uporaba brezplačna in dokaj enostavna, pregled nad ponudbo delovnih mest in tudi nad ponudbo potencialnih kandidatov oziroma iskalcev zaposlitve ima lahko vsak, spletni zaposlitveni portali imajo pozitivne lastnosti tako za iskalce kot za ponudnike zaposlitve.

8 LITERATURA

- Aljukić, Vesna. 2009. *Vzajemnost socialne opore kot dejavnik kakovosti socialne opore*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Bojnec, Borut. 2009. *Druženje kot oblika socialne opore*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- *Dela.si*. Dostopno prek: <http://www.dela.si/> (26. julij 2011).
- *Zaposlitev.net*. Dostopno prek: <http://www.zaposlitev.net/delo.php> (22. junij 2011).
- Dremelj, Polona, Tina Kogovšek in Valentina Hlebec. 2004. Omrežja socialne opore prebivalstva Slovenije. V *Omrežja socialne opore prebivalstva Slovenije*, urednik Mojca Novak Pešec: 47–60. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Hlebec, Valentina in Tina Kogovšek. 2003. Konceptualizacija socialne opore. *Družboslovne razprave* 43 (XIX): 103–125.
- Hlebec, Valentina, Katja Lozar Manfreda in Vasja Vehovar. 2006. The social support networks of Internet users. *New Media & Society* 8 (1): 9–32.
- Jerabek, Eva. 2007. *Vpliv interneta na pridobivanje kadrov*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Knoke, David in James H. Kuklinski. 1982. *Network analysis*. Beverly Hills, London, New Delhi: Sage.
- Kogovšek, Tina, Valentina Hlebec, Polona Dremelj in Anuška Ferligoj. 2003. Omrežja socialne opore Ljubljančanov. *Družboslovne razprave* 43 (XIX): 183–204.

- Lin, Nan, Karen S. Cook in Ronald S. Burt. 2001. *Social capital: theory and research*. New York, Hawthorne (NY): Aldine de Gruyter.
- Naglič, Nina. 2004. *Virtualni trg delovne sile*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Novak Pešec, Mojca. 2003. Omrežja socialne opore prebivalstva Slovenije: uvodni razmislek. *Družboslovne razprave* 43 (XIX): 99–101.
- Oblak, Tanja. 2002. Dialogue and representation: communication in the electronic public sphere. *Javnost* (9): 7–22.
- --- 2004. Kultura druženja chat room generacije: »Za užitek gre!«. *Javnost* (11): 75.
- ---, Gregor Petrič, Marko Pahor, Franc Trček in Slavko Splichal. 2005. *Splet kot medij in mediji na spletu*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Omerzu, Tanja. 2009. *Socialna opora bolnikov na internetu*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Petrič, Urša in Andrejka Žagar. 2004. *Kadrovanje prek interneta v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede
- Petrovčič, Andraž. 2005. *Deliberativnost komuniciranja v spletnih forumih*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Pintar, špela. 2009. *Informacijska opora v hierarhičnem pristopu merjenja egocentričnih omrežij*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Sah, Kiran. 2006. *Pomanjkljivosti e-kadrovanja v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Sedej, Marjan. 1997. *Metode in tehnike kadrovanja*. Kranj: Moderna organizacija.
- Smonkar, Jasna. 1994. Brezposelni in iskanje zaposlitve. V *Zaposlovanje: približevanje Evropi*, urednika Sonja Pirher in Ivan Svetlik. 81–104. Ljubljana, Fakulteta za družbene vede.
- Vehovar, Vasja, Alenka Pfajfar, Mateja Podlogar in Andreja Puci. 2002. *Podjetja: elektronsko poslovanje 2002/2003*. Dostopno prek: http://uploadi.www.ris.org/editor/123788341723_eposlovanje%20podjetja.pdf (3. avgust 2011).

- Vehovar, Vasja, Tina Činkole, Andraž Petrovčič in Saša Mašič. 2010. *Spletne skupnosti 2010*. Dostopno prek: http://www.ris.org/uploads/editor/1284569149RIS_pletne_skupnosti_september_2010_AP.pdf (22. julij 2011).
- Zaletel, Aleš. 2006. Sodobne metode kadrovanja preko spleta. *Revija MojeDelo*. Dostopno prek: <http://www.revija.mojedelo.com/hr/sodobne-metode-kadrovanja-preko-spleta-54.aspx> (10. julij 2011).